

KISZELLY ZOLTÁN

KJE

A párttagság csökkenő, a pártfinanszírozás növekvő szerepe az országgyűlési pártoknál

A magyarul gyűjtőpártoknak, vagy néppártoknak is fordított párttípus sokáig sikeresnek bizonyult, mivel az új társadalmi törésvonalak és konfliktusok mentén felemelkedő témákat –és az ezek által megszólított szavazókat – eredményesen integrálták.

Idővel azonban a gyűjtőpártok is elérték zenitjüket, a Katz és Mair szerző-páros már az 1990-as évek közepén a párttagság csökkenésével is magyarázta a parlamenti pártok kartellesedését, amelyek a csökkenő tagdíjbevételeik, illetve a politikai üzem Panebianco által is megfigyelt professzionalizálódása láttán a pártfinanszírozási források növelésére törekedtek.

Azóta számos politikatudományi könyv szól a „néppártok alkonyáról”, a média- és proteszt pártok felemelkedéséről, vagy pont a gyűjtőpártok megújulási képességéről.

Előadásunk abból a hipotézisből indul ki, hogy az Országgyűlésbe jutott pártokat is sújtja a párttagok számának csökkenése, így a pártok a politikai és főként a kampánytevékenységet egyre kevésbé képesek saját tagjaik, szellemi holdudvaruk és aktivistáik segítségével elvégezni. Az így kieső politikai és kampánytevékenységet erre szakosodott vállalkozásokon keresztül látják el, ami növeli a pártfinanszírozás igényét.

Az előadásban a 2010-es országgyűlési választásuktól 2022-ig vizsgáljuk a parlamenti pártok tagságáról elérhető adatokat (párttagok száma, tagdíjbevétel, kongresszusi küldöttek száma), illetve a költségvetésből részükre kifizetett pártfinanszírozás összegének alakulását. Azt nem állítjuk, hogy a párt- és kampányfinanszírozás forrásainak – főként 2014 utáni – növelése pusztán a párttagok számának csökkenésére vezethető vissza, ám a kutatásunkra és a szakirodalomra támaszkodva, valamint összefüggéseket és trendeket keresve megvizsgáljuk azt, hogy a párttagság csökkenésének nemzetközi trendje érinti-e a magyar parlamenti pártokat, illetve, hogy a tagság csökkenése lehet-e a pártfinanszírozási források növelésének egyik fő oka?